

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Юденкова Олена Петрівна,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри методики професійної освіти та
соціально-гуманітарних дисциплін,
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України
м. Біла Церква, udenkova2017@gmail.com

В умовах воєнного стану важливого значення набувають питання створення комфортного освітнього середовища та організації якісного освітнього процесу, що може бути забезпечено завдяки майстерності та професіоналізму педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, зокрема майстрів виробничого навчання, здатних розвивати в учнів навички самостійного добування нових знань, формувати професійні та ключові компетентності, критичне мислення тощо.

Станом на восьмий місяць повномасштабної військової агресії Російської Федерації на території України комплексного дослідження щодо стану організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О України, стану підвищення професійної компетентності освітян, самореалізації та особистісного розвитку фахівців в умовах дії воєнного стану не має. Поряд з цим, можемо контекстно користуватися матеріалами інформаційного опитування команди дослідників проекту UAScience.Reload щодо визначення потреб науковців, які зараз перебувають в Україні або виїхали на тимчасове перебування в іншу країну [1] задля прогнозування на їх основі кейсів розвитку освітнього середовища ЗП(ПТ)О та шляхів підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання, шляхів професійної підтримки та допомоги.

У час війни вкрай важливо вести оборону й на освітньому фронті, зміщуючи фокус на майбутнє українських ЗП(ПТ)О: ініціювати нові міжнародні

проекти спрямовані на відновлення інфраструктури та підвищення іміджу саме цього складника освіти, налагоджувати співпрацю з партнерами (стейкхолдерами), підтримувати здобувачів освіти своїх територіальних громад та внутрішньо-переміщених осіб шляхом запровадження програм внутрішньої академічної мобільності відповідно до чинного Положення [2].

У зв'язку з війною та стресом учні ЗП(ПТ)О почали гірше зосереджуватися, їхня здатність засвоювати професійно-спрямовану інформацію зменшилася. Саме тому мають своєчасно вноситися зміни у наповнення уроків професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, додаватися нові, обов'язкові, елементи: встановлення емоційного зв'язку з учнями (запитати - який у них настрій, застосовувати дихальні вправи); обговорення планів, мрій про майбутнє задля важливого позитивного підкріплення; приділення уваги здоров'язбережувальній, громадянській, соціально-культурній компетентностям, здатності до навчання впродовж життя; приділення більше уваги повторенню пройденого матеріалу, застосуванню інтерактивних методів навчання задля підвищення мотивації в учнів; спільному підведенню підсумків навчальної діяльності, створення «історії успіху для учнів».

Окрему увагу слід зосередити на питанні підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання у зв'язку зі складністю реалізації ефективної професійно-практичної підготовки, самореалізації та особистісного розвитку майбутніх кваліфікованих робітників, побудови випускниками ЗП(ПТ)О професійної кар'єри.

Вивчення нормативно правових актів, що регламентують професійно-педагогічну діяльність майстрів, а також робіт в умовах особливого правового режиму воєнного стану щодо організації та методики виробничого навчання, удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників демонструє багатоаспектність проблем на організаційному, економічному, педагогічному та психологічному рівнях. При цьому можна констатувати, що більшість з них на практиці може вирішуватися в рамках методичної діяльності майстра ЗП(ПТ)О.

Нові пріоритети в професійній діяльності майстра виробничого навчання ЗП(ПТ)О повинні формувати у нього широкі та глибокі знання, розуміння професійної сфери в цілому, специфіки особистісного росту та розвитку, здатність управляти цим розвитком засобом освіти та навчання. Педагогічний працівник, працюючи у багатомірному контексті, мусить розуміти взаємозв'язки між освітою, ринком праці та суспільством, щоб мати ефективну можливість сприяння учням в їх розвитку в цілому та під час кризового стану зокрема.

Таким чином, враховуючи загальнодержавне значення означеної проблеми, пропонуємо ініціювати створення мережевого партнерства на основі освітніх, промислових, державних та приватних організацій, готових добровільно об'єднувати свої ресурси задля створення команди пошуку унікальних рішень, інноваційних кейсів, спрямованих на покращення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації майстрів ЗП(ПТ)О, перегляді їх трудових функцій, що дозволить їм сприймати себе не тільки як суб'єкта педагогічного процесу, а й бути повноцінним учасником соціально-професійних комунікацій як з представниками виробничих підприємств, виробниками та постачальниками високотехнологічного обладнання, так і з представниками громадянського суспільства, волонтерами, представниками органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Проект підтримки українських науковців UAScience. Reload [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.uascience-reload.org/wp-content/uploads/2022/07/UAS.R-Presentation-100-Days-Ukrainian-June-2022.pdf>

2. Положення про внутрішню академічну мобільність здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, які навчаються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-vnutrishnyu-akademichnu-mobilnist>